

BALÁZS JÓZSEF

Gondolatok a bűnözés statisztikai megfigyeléséről

I.

Ismeretes a hazai bűnözés ütemének és mértékének jelentős növekedése az elmúlt évtizedben. Az összes ismertté vált bűncselekmények száma az 1988. évi 185.344-ről 1997-re 514.403-ra, azaz 277,5 %-ra nőtt. 10.000 lakosra vetítve közel megháromszorozódott (289 %). Ismeretes az is, hogy az ismertté vált bűncselekmények és elkövetőinek növekedése mellett növekszik a bűncselekmények elkövetőinek felderítetlen száma és aránya is, nem is szólva a bűncselekményekre vonatkozó latencia feltehető növekedéséről. Az ismertté vált bűnelkövetők száma az 1988. évi 87844 főről 1997-re 138.763 főre, azaz 158 %-ra, 10.000 lakosra 166 %-ra nőtt. A bűncselekmények elkövetője ismeretlen maradt 1988-ban 68.203, 1997-ben 254.052 esetben (372 %), amely 272 %-os növekedést jelent. A bűncselekmények struktúrájában, illetve a bűncselekmények elkövetési módozatában fokozódik az erőszak, a brutalitás és a szervezett, leszámoló jellegű magatartás. Mindezek a hétköznapi, a politikai, de még a szakmai megfogalmazásban is röviden a közbiztonság romlását jelentik.

E folyamat megállítása, netán visszaszorítása érdekében a mindenkori kormányzati szervek sürgős és hatékony intézkedéseket ígértek, illetve ígérnek. Többek között kilátásba helyezik a bűnüldöző szervek, a büntetőjogi igazságszolgáltatási apparátus jól felkészített szakembereinek növekvő számát, valamint ezek eredményesebb működésének anyagi, technikai feltételeit. Ezek az – egyébként helyes – elképzelések, és szükséges intézkedések azonban csak hosszabb távlatban (nem egy kormányzati ciklusban) valósulhatnak meg. Önmagában pedig az érintett intézmények átszervezései, a gyakori személycserék nem eredményezik a stabil és hatékony bűnüldözést. Továbbá, amellet, hogy léteznek a bűnözés üldözésére, felderítésére, szankcionálására hivatott állami intézmények végre tudomásul kellene venni azt az oly sokszor hangoztatott igazságot is, hogy a bűnözés "társadalmi termék". Adott terület (ország) adott időbeni bűnözésének volumene, struktúrája alapvetően a mindenkori társadalom minőségbeli színvonalától függ; beleértve a gyermeknevelést, az iskolázottsági fokot, a gazdasági helyzetet, végső soron a lakosság kriminális érzékenységét. Végeredményben a bűnözés elleni küzdelemben, a visszaszorítás hatékonyabb megoldása az oly sokat emlegetett megelőzés, amelynek alapjai az adott társadalom anyagi adottságaiban és morális szemléletében gyökereznek.

Sajnos, nem létezik bűnözésmentes "ideális" társadalom, büntetőjogi jogsértőkkel mindig számolni kell. Nem mindegy azonban annak volumene és minősége. A bűnözés megelőzésének, de még a hatékony bűnüldözésnek, az eredményes felderítésnek is alap-

vető feltétele a bűnözés mint társadalmi tömegjelenség komplex, makro- és mikrotársadalmi, gazdasági, individuális tényezőinek, motivációinak megismerése.

Ma már a bűnözés több tudományág vizsgálati tárgya, így a bűnözéskutatás módszerei is sokszínűek. Csak példaként említem az interjú módszert, amely a bűnözővé válás folyamatát elemzi a konkrét egyedi esetek alapján. Itt természetesen csak a kriminálstatisztikával foglalkozom, amely a bűnözést mint az egyedi magatartásokon keresztül megnyilvánuló, de azok egészét tükröző, önálló mozgásformával rendelkező társadalmi tömegjelenséget vizsgál. Elsődleges feladata: a maga sajátos statisztikai módszereivel információkat gyűjteni, mutatószámokat képezni az adott terület bűnözésének egészére, és ezen belül homogénebb csoportjaira vonatkozóan a bűncselekmények tárgyairól és alanyairól, valamint a tárgyi és alanyi oldalon felmerülő főbb jellemzőkről, azok különös kapcsolatáról.

Ezen túlmenően a bűnüldöző szerek és a büntetőjogi bíróságok saját működésük nyomon követése, az eredményesség és a hatékonyság mérése céljából úgynevezett ügyforgalmi statisztikai adatokat is gyűjtenek. Ezt a fajta tevékenységet azonban nem tekinthetjük az előbbieken definiált bűnözési (kriminál-) statisztikának. Más kérdés az, hogy az ügyforgalmi-működési adatok (pl. nyomozáselrendelés, befejezés, vádemelés, jogerős ítélet) is felhasználhatók a bűnözés volumenének, esetleg főbb összetételének jellemzésére.

II.

A mai értelemben vett bűnözési vagy kriminálstatisztika történeti alapjai lényegében a XVIII. század végi, illetve a XIX. század eleji bűnügyi statisztikai tevékenységben gyökereznek. Ezek a bűnözéssel kapcsolatos kezdeti adatgyűjtések elsődlegesen közigazgatási jellegű célokat szolgáltak, amelyekkel az állami vezetés a büntetőjogi igazságszolgáltatás *tevékenységét* kívánta nyilvántartani és nyomon követni általában a börtönügyi adatok alapján. Kifejezetten a bűnözésre vonatkozó adatgyűjtések fokozatos bővülésével bontakozott ki a XIX. század első harmadától, elsősorban a Guerry és Quetelet által megalapozott morálstatisztikai irányzat révén olyan statisztikai adatgyűjtési igény, amely már a bűnözésnek mint társadalmi tömegjelenségnek a vizsgálatát helyezte előtérbe.

E folyamattal párhuzamosan, de főleg a múlt század végétől merültek fel azok a kérdések, hogy az adatszolgáltatások a büntetőeljárás mely szakaszához kapcsolódjanak. E tekintetben – leegyszerűsítve a lehetséges variánsokat – két ellenpólusú álláspont emelhető ki. Abból a felismerésből kiindulva, hogy a büntetőeljárás befejezése felé haladva (főleg az időbeli eltolódásokból és egyes bűncselekmények elkövetőinek felderíthetlenségéből következően, majd a differenciált felelősségre vonás miatt) mindenképp csökken az adott évre vonatkozó bűnözés mérhető volumene, a *bűnözés teljesebb körű megfigyelése céljából* vált uralkodóvá az a felfogás, miszerint a *bűnözési adatfelvételeket a bűncselekményeket követő minél közelebbi eljárási szakban rögzítsék*.

Ezzel szemben a *másik álláspont* szerint: mivel a *mindenkori releváns bűnözés terjedelmének, struktúrájának megállapítása végső soron a büntetőjogi igazságszolgáltatás függvénye, így az adatfelvételeket a jogerős ítéletekhez kell kapcsolni*.

Európai gyakorlatban a XX. század fordulója óta – bár országonként némileg eltérően – a bűnözés-megfigyelések az első felfogásnak megfelelően fokozatosan a büntetőeljárás valamely kezdeti, nyomozati szakához kötődtek. Magyarországon az 1867-es ki-

egyezés utáni időszakról 1964-ig alapvetően a jogerős bírósági ítéletek nyújtottak alapot a bűnözés értékeléséhez.

III.

Az 1960-as évektől, a bűnözés tendenciájának realisabb értékelése céljából, tulajdonképpen a kriminológiai tudomány, a bűnözéskutatás reneszánszával, mind erőteljesebb kibontakozásával fokozottabb igény jelentkezett a bűnözésnek, mint társadalmi tömegjelenségnek a megismerésére. Ennek érdekében vezették be hazánkban 1964. január elsejével az *egységes rendőrségi és ügyészségi kriminálstatisztikai rendszert*, amelyben az adatok feldolgozása gépi úton történik.

A rendszer lényege: a bűnözésre, közelebbről a bűncselekményekre, illetve azok elkövetőire (gyanúsítottakra) vonatkozó adatfelvételek már nem egyetlen büntetőjogi eljárási mozzanathoz kapcsolódnak, hanem a nyomozáselrendeléstől a vádemelésig bezárólag, az adatfelvétel ott záródik, ahol a nyomozati eljárás befejeződik.

Az új adatfelvételi rendszer lehetővé tette a közbiztonság bűnözés cselekményi (objektív) és személyi (szubjektív) oldalának egyidejűleg történő, a rendőrségi és ügyészségi hatóságok egységes elvek szerinti megfigyelését. Tekintve, hogy az információk gyűjtése a jelzett két oldalnak megfelelően egymástól elkülönített "B" (bűncselekményi) és "T" (terhelt, elkövetői, ma gyanúsított) adatfelvételi lapokon történt, sajnos az adatfeldolgozás is kettévált. A bűnözés megismeréséhez azonban alapvetően olyan kérdésekre kell komplex választ kapnunk, hogy adott bűncselekmények a büntető törvénykönyv mely szakaszát, pontját valósították meg, a büntetőjogi magatartást (cselekményt vagy mulasztást) ki (kik), hol, milyen körülmények között, milyen motivációk hatására követték el. Általánosabban megfogalmazva: csak a "B" és a "T" adatfelvételi lapokon gyűjtött információk komplex együttes elemzése, értékelése vezethet a bűnözés megismeréséhez.

Ily megfontolások alapján került sor 1974-ben egy bonyolult azonosítási kódszám bevezetésére, illetve 1979-től a "civil" személyi szám alkalmazására, amelyek – legalábbis elméletileg – lehetővé tették a két adatfelvételi lapon gyűjtött információk összekapcsolását. Ez a megoldás elegendő is lenne az olyan egyszerű esetekben, amikor egy-egy halmozódásmentes bűncselekményhez egy-egy elkövető tartozik; sőt ilyen esetekben a "B" és a "T" lapok adatai egyetlen (4 oldalas) adatfelvételi lapon összevonhatóan is gyűjthetők.

Halmazatok esetében (mint pl. egy elkövető több bűncselekmény, több elkövető egy cselekmény, több elkövető több bűncselekmény) azonban ez az út már nem járható. A technikai részletektől eltekintve, ilyen esetekben különböző betétlapokkal kísérleteztek, nem sok eredménnyel. Alapvetően ez a magyarázata annak, hogy a bűnözés objektív és szubjektív oldalainak összekapcsolására – legalábbis a rendszeresen közzétett adatokból kitűnően – ez idáig nem igen került sor.

Az adatfelvételi lapokon 1964 óta több az időközbeni igényekhez igazodó, korszerűsítési módosítást hajtottak végre, amelyek azonban a hosszabb idősorok összehasonlíthatóságát érdemben nem zavarják. Az egyes adatlapok főbb vonalakban, jelenleg az alábbiakat tartalmazzák.

"B" lapot töltenek ki minden egyes önállóan tekinthető bűncselekményekről. A "B" lap 28 címszavából az első 10 lényegében a működési tevékenységre vonatkozik: a nyomozóhatóság megnevezésétől a felügyeleti jogkörben eljáró ügyészség főbb intézke-

déseiig; illetve a büntetőeljárás kezdeményezésétől a befejezés módozataig. Ezek között szerepel 4. pontként a bűncselekmény megnevezése is, a Btk. szakasza, bekezdése, pontja, alpontja alapján kódolva, mint nem működési adat.

A kifejezetten bűncselekményi adatok kiterjednek: az elkövetés időpontjára, közgazgatási helyére; az elkövetés helyszínére, módszerére, eszközére, tárgyára; a felhasznált segédeszközre; a sértett személy vagy szervezet jellemzőire; az elkövetési értékre, az okozott kárra, vagyoni hátrányra, azok megtérülési módjaira. Természetesen feltüntetik – a "T" lappal való összekapcsolás céljából – az elkövető azonosítási számát is.

Ebben az adatsorozatban is szerepelnek azonban kifejezetten vagy részben működési jellegű adatok. Ilyenek a 11. pont alatti utólagosan felderített esetek, a korábban felfüggesztett nyomozások befejezésére, a sikertelen megállapodásokra jelzések; továbbá a 12. pont alatt a nyomozó hatóságok részéről a sértett szervezeteknek küldött értesítések a bűncselekményt elősegítő okokról, körülményekről. Jóllehet ez utóbbi a bűnözés megelőzését is szolgálja.

Minden gyanúsítottról egy-egy "T" lapot állítanak ki, amelyen a feltételezett elkövető adatait rögzítik. A 26 kérdést tartalmazó adatfelvételi lap első öt pontja megegyezik a "B" lap 1–4. és 7. pontjával, amelyek a nyomozóhatóság és a bűncselekmény, valamint az eljárás befejezésére vonatkozó azonosítására szolgálnak.

Kiemelt figyelmet érdemel ezt követően az elkövető neve és azonosító száma, amely 28-as sorszámmal és 148-158-as kódjával megegyezik a "B" lap utolsó, 28. sorszámú hasonló adataival. Ettől kezdve a "T" lap sorszámai és kódjái folyamatosan növekvő sorrendben követik egymást. Ez a technikai jellegű megoldás is feltétele, s egyben alapja a "B" és a "T" adatfelvételi lapok gépi feldolgozás útján történő összekapcsolásának.

A "T" lap 29–35. sorszámú kérdései olyan működési jellegű adatokra vonatkoznak, mint a gyanúsított megjelölésére vonatkozó közlési forrás rögzítése; az őrizetbe vétel; előzetes letartóztatás és egyéb a gyanúsítottat jellemző büntetőjogi, demográfiai adatok. Így az elkövetői (esetleges bünszövetségi) minősítés; az elkövető családi állapota, iskolai végzettsége, foglalkozása, havi átlagjövedelme, lakóhelye, előélete; büntetett előélet esetén annak minősítése és a hatályos büntetőjogi intézkedések, az elkövetés helyén való tartózkodás jellege; az elkövető és a sértett kapcsolata; továbbá az elkövető oldalán felmerülő oksági tényezők; és végül az elkövető által megvalósított bűncselekmények száma.

A 49–50. pontok a fiatal- vagy gyermekkorú elkövetőkre vonatkoznak. Ezek választ adnak az elkövetői társakról, a gyermek- vagy fiatalkorú elhelyezéséről (tartózkodási helyéről), veszélyeztetett helyzetéről; valamint a szülői felügyeleti jogot gyakorlókról.

Az adatfelvételi lapok rövid, utalásszerű bemutatása alapján is a következők állapíthatók meg:

- Azok csak mintegy 50 %-os arányban nyújtanak a bűnözésről, mint társadalmi jelenségről információkat, holott – mint már utaltam rá – a bűnüldöző hatóságok külön-külön is gyűjtenek adatokat saját tevékenységükről, működésükről.

- A gépi feldolgozással lehetőség nyílik a cselekményi és a személyi adatok széles körű variációinak, kapcsolatainak, összefüggéseinek megállapítására. Sajnálatos, hogy ezekből még a BM és a Legfőbb Ügyészség "Tájékoztató a bűnözésről" című közös kiadványaiban is csak minimális hányad kerül közzétételre.

- Végeredményben az egységes rendőrségi-ügyészségi statisztikai rendszer megoldottnak tekinthető, megfontolandó azonban az előbbi két megjegyzés alapján, különösen a bűnözés okaira vonatkozó kérdések bővítése a működési adatok rovására.

IV.

A hazai kriminálstatisztika másik önálló rendszere – szerényebben kifejezve területe, forrása – a büntetőjogi bírósági statisztika, amely a jogerős ítéletekre épül. Mivel lényegében ez a büntetőjogi eljárás utolsó szakasza, legtávolabb esik a bűncselekmény elkövetésétől. Így az adott évben jogerősen elítéltek száma legkevésbé tükrözi ugyanazon év bűnözését. Különösen szembetűnő ez a büntető eljárás időbeli elhúzóódásával. Továbbá a bűnelkövetők egyre csökkenő felderítési hányadával a bűncselekmények és elkövetőik mind kisebb aránya jut el a bírói szakaszba. (1997-ben a bűncselekmények 50 %-ában maradtak ismeretlenek az elkövetők, 1988-ban ez 37 %, 1993-ban pedig 43 %). Kisebb arányban ugyan egyéb okok miatt sem kerül minden bűnelkövető bírósági elbírálás alá.

Más oldalról a jogerős ítéletek kiterjednek a magánvádas bűncselekményekre és elkövetőikre is. Továbbá csak a bírósági statisztika szolgáltat információkat a büntetékiszabásokról, amelyek egyben a bűncselekmények objektív és szubjektív oldalainak súlyosságát, társadalomra veszélyességét is kifejezik – természetesen csak a bíróságok elé került ügyek körében.

A XX. sz. fordulója körül indult bűnügyi-statisztika reformsorozat eredményeként igen széles körű információt nyújtottak a bíróságok a bűnözésről. A járásbírói és a törvényszéki statisztikai adatlapokat a Központi Statisztikai Hivatal dolgozta fel, amelyekről több évet átfogó két jeles kötet jelent meg. (Magyar Statisztikai Közlemények, Új sorozat, 30. kötet, 1910. és az 59. kötet, 1919.) Ez az adatfelvételi rendszer gyakorlatilag az 1949. év végéig működött.

A következő időszakban a bírósági bűnügyi statisztika művelése mindinkább háttérbe szorult. A bűnügyi adatszolgáltatás és az adatfelvételi lapok átalakításában elsőként az 10400/1950. (I.1.) IM. sz. rendelet intézkedett, amely azonban csak kisebb módosításokat jelentett. A bűnügyi adatok gyűjtésében és feldolgozásban lényeges változást a decentralizálást is szolgáló 9000/1951. (IV.24.) IM. sz. rendelet hozott. Az Igazságügyi Statisztikai Utasítás értelmében a jelentősen egyszerűsített adatfelvételi lapok adatait az azokhoz kapcsolódó feldolgozási táblákon a megyei bíróságok és ügyészségek statisztikusai dolgozták fel, amelyek alapján az Igazságügyminisztérium országos összeállítást végzett. Az adatgyűjtést tehát már az Igazságügyminisztérium irányította és ellenőrizte, és ezzel megalapozta a jelenlegi szervezeti formát; azaz az 1964-ben létrehozott BM és a Legfőbb Ügyészség irányítása alá tartozó egységes rendőrségi-ügyészségi statisztikai rendszer mellett a büntetőbírói statisztika központi szerve az Igazságügyminisztérium lett.

Az egységes rendőrségi-ügyészségi statisztika domináns szerepe során a büntetőbírói statisztika tovább zsugorodott. A jogerős határozattal befejezett ügyekre gyakorlatilag egy-egy statisztikai egyéni lapot alkalmaznak, külön a felnőttkorúakra és külön a fiatalokéakra, amelyek a bűnözésre vonatkozó adatok mellett működési, intézkedési információkat is tartalmaznak.

A felnőttkorúakra vonatkozó adatok:

- Demográfiai: a vádlott születési ideje, állampolgársága, családi állapota, iskolai végzettsége.

- A bűncselekmény elkövetési ideje.

- Eljárási adatok: A büntetőbírói eljárás megindításának alapja, érkezése, az eljárás előzetes adatai, majd befejező határozatának ideje, tartalma.

- A vádlott előéleti jellemzői.
- A bűncselekmény(ek) megnevezése.
- A vádlott elkövetői minősége, az okozott kár-sérelem feltüntetése.
- A kiszabott fő- és mellékbüntetések, intézkedések, nemének, tartamának, a pénz-büntetés mértékének megnevezése.
- Előző felfüggesztett büntetés végrehajtására, a feltételes szabadságra bocsátásra vonatkozó adatok.
- A felmentő ítélet (az eljárást megszüntető végzés jogcímei, esetleges intézkedések).

A fiatalkorúak statisztikai lapjának adatai, kérdései zömében megegyeznek a felnőttekre vonatkozó kérdéscsoportokkal. Eltérés csak a demográfiai kérdéseknél mutatkozik. Nevezetesen: feltűntetik a fiatalkorúnak a bűncselekmény elkövetéskori elhelyezését – kinek, kiknek a háztartásában élt; tudakolják a fiatalkorúnak a bűncselekmény elkövetéskori foglalkozását; valamint a szülő-nevelő foglalkozását – külön kiemelve a fiatalkorúval egy házban élő anya házon kívül végző kereső munkáját. (Érthetetlen, hogy a felnőttkorúak adatlapján miért maradt ki a foglalkozás kérdése!)

A büntetőjogi bírósági adatlapok áttekintése azt igazolja, hogy a bűnözés megismerése szempontjából azok "csak" az ítéletekkel, a kiszabott büntetésekkel bővítik idevontatkozó korábbi ismereteinket, de azt is egy más időbeni-tárgyi összetételű sokaságban. A bűnügyek bírósági revideálása bármennyire is nélkülözhetetlen, statisztikai hatása minimális.

Összevetve a bírósági és az egységes rendőrségi-ügyészégi adatfelvételi lapok bűnözésre vonatkozó kérdéseit, azt látjuk, hogy a "T" lap négy pontja kivételével (a foglalkozás, az elkövetési helyen való tartózkodás jellege, az elkövető és a sértett kapcsolata, és részben az elkövetővel kapcsolatos oksági tényezők) megegyezik a bírósági adatlap kérdéseivel; a "B" lap kérdései közül pedig csak kettő a megegyező (a bűncselekmény megjelölése, valamint az okozott kár, és sérelemre vonatkozó pontok). A jelenlegi szervezeti forma: a két önálló, egymástól független statisztika rendszer miatt ez talán érthető és magyarázható, de nem biztos, hogy ezzel egyet is kell érteni. Ez ugyanis részben párhuzamos adatgyűjtést jelent – legalábbis a bűnelkövetőkre, illetve az elítéltekre nézve –, holott az 1993. évi XLVI. sz. statisztikai törvény értelmében a Központi Statisztikai Hivatal feladata az átfedések kiszűrése. Csak mellékesen kívánom megjegyezni azt a korántsem formális tény, hogy míg az egységes rendőrségi-ügyészégi adatfelvételi lapok jelzik az Országos statisztikai adatgyűjtési program (OSAP) jóváhagyást jelentő nyilvántartási számát, addig a bírósági lapok fejlécéről ez hiányzik.

V.

A jelenlegi két statisztikai rendszer további egységesítésének, összekapcsolásának gondolata az 1960/70-es években már felvetődött. Ennek megoldását a vádképviselési (korábban vádhatósági) lapok felhasználásával kívánták elérni. Ily módon azonban az összekapcsolásra ez ideig nem került sor, mivel a "B" és "T" lapokat legkésőbb a vádemeléssel zárják és feldolgozásra kerülnek. Tehát a bűnözésre vonatkozó addig gyűjtött információk útja ezzel megszakad. A vádképviselési lap pedig az ügyben eljáró nyomozó hatóságokra és a vádlottakra vonatkozó néhány azonosítási jelzésen túlmenően lényegében a bírósági tárgyalás előtti, alatti és utáni működési eljárási-intézkedési adato-

kat, valamint az első és másodfokon kiszabott büntetési tételeket tartalmazza. Tulajdonképpen a vádképviselési adatlap csak az ügyészi tevékenység eredményességének mérésére szolgál – eredeti céljának megfelelően. Pedig ez az adatlap elméletileg visszacsatolható a "B" és "T" lapokhoz a már most is alkalmazott azonosítási jelzések alapján. Ehhez azonban a vádképviselési lapokat gépi feldolgozásra orientált kódszamos formává kellene átalakítani. Ily módon nyílna lehetőség az egységes rendőrségi-ügyészségi és bírósági statisztika keretében a büntető eljárás valamennyi szakaszában (a feljelentéstől a jogerős ítéletig) egységes elvek szerinti adatgyűjtésre a bűnözésről. Értelemszerűen a bűnözés volumene szempontjából ez egy további szűkítést jelent, hiszen csak az adott évben jogerősen befejezett ügyek adatait lehet összekapcsolni, függetlenül a bűncselekmény elkövetési vagy a vádemelés időpontjától.

A bűnözés megfigyelésének ez a szélesebb körű kiterjesztése, összekapcsolása nem zavarná az eddigi – az adott évben ismertté vált bűncselekmények, illetve ismertté vált elkövetők, bűnelkövetők szerinti – feldolgozást sem. A párhuzamos adatgyűjtés kiszűrésével pedig a bűnözés elemzése újabb, érdemi ismérvekkel bővíthető. Különösen indokolt lenne ez a büntetőjogi bíróságok által elítéltekre nézve. Következetesebben lehetne érvényesíteni azt a már jelenleg is észlelhető némi munkamegosztást, amely szerint az egységes rendőrségi-ügyészségi statisztikában a bűncselekmények adatai dominálnának, míg a bírósági statisztikában a szubjektív elemek, az elítéltek adatai kapnának nagyobb hangsúlyt.

Gazdagítaná a bűnözési statisztikát a jogerősen elítélteket célzó időszakos, részletesebb információkat nyújtó reprezentatív jellegű felmérés is. A feldolgozás során az elítéltek homogénebb társadalmi csoportjait vizsgálhatnák az általuk elkövetett bűncselekmények kapcsolatában. E módszer alkalmazásával már a gazdaságosság, a hatékonyság és az eredményesség elve is érvényesülhetne.

Természetesen önmagában még a legjobban szervezett kriminálstatisztika sem nyújthat minden tekintetben kielégítő információkat a bűnözés megismeréséhez. Nem véletlen, hogy a bűnözéskutatásban egyéb tudományágak képviselői, mint pl. a kriminológia, a szociológia, a kriminálpszichológia specialistái is jelentős feladatokat vállalnak a szakma sajátos módszereivel.

JÓZSEF BALÁZS

GEDANKEN ÜBER DIE STATISTISCHE BEOBACHTUNG DER KRIMINALITÄT

(Zusammenfassung)

Zur Einführung deutet der Verfasser auf die beträchtliche Zunahme der einheimischen Kriminalität und auf das Verderben der öffentlichen Sicherheit hin. Der Gegenstand der Kriminalstatistik wird als gesellschaftliche Massenerscheinung definiert.

Es wird eine bündige Übersicht über die historische Entfaltung der Kriminalstatistik gegeben. Das in 1964 eingeführte, einheimische, einheitliche polizeiliche und staatsanwaltschaftliche statistische System, sowie die Dokumente der Datenaufnahme

der Verbrechen, der Verbrecher, der Verdächtigten und die Problem der Verbindung der eingesammelten Informationen wird demonstriert.

Der Verfasser deutet auf die Bedeutung der im XX. Jahrhundert ausgestaltete strafrechtlichen-gerichtlichen Statistik hin und drauf, dass die seit 1951 in den Hintergrund gedrängt wurde.

Zum Schluss wird eine der mögliche Methode der Verknüpfung der zwei aktuellen, voneinander unabhängigen kriminalstatistischen System dargestellt.